

Töredék Csengey Dénes naplójából

Július 24., este

Balaton nyár, 1984. Most kellene elsáncolódni, vagy még inkább néptelen magaslatra húzódni – ehelyett a keszthelyi mólón ülök sétálók fecsegésének hullámvérésében, az indulni készülő diszkóhajó zöreijében, és miközben írok, fel-felsandítok az előttem lanyhán dolgozó horgászok kapásjelzőire, mintha nem is volna számomra fontosabb, sugallatosabb látvány annál, ahogyan egy ponty vagy dévér megemelinti finoman a tompaszögbe ejtett zsinóron hintázó műanyagcsalit, két-színű gömböcskét meg a többi leleményes szerkezeteket.

Mintha nem volna számomra annál sugallatosabb látvány itt.

És – nincs is valóban.

Ha meggondolom, hogy mivel is várt engem, az irodalom idetelepülő nemes rablóját Keszthely, és azt mondom, semmivel, nem arra gondolok elsősorban, hogy nem a lakásomba, életem első főbérletébe költözhettem azonnal (amint az ígéret szólt), hanem más, nagyobb, a városban örökösnek ígérkező hiánytételre az első futó számvetésnek. Baj persze a kollégiumban elfoglalt átmeneti szállás is, két nem egymásba nyíló szoba, ahol pár aprósággal felszerelve élünk a formabútorok között adódó formaterekben, miközben életünk tárgyai, fazéktól kéziratpapírig, egy halom kiábrándító szemétnak mutatkozva átázott falú raktárban várakoznak – rossz ez is, megirigylem félóránként Csurka magaslati széttekintést engedélyező erkélyét, az egész magában álló kastélyt a Balaton fölött, de végül is nem erről van szó. A baj nagyobb. Nem az átutazók legszűkösebb igényei alatt berendezett szállás, nem a gyökértelenség indította meg és szabadította el rajtam a Balaton közelében gyerekkoromtól nevelkedett nyaralóreflexet: a legfontosabbnak ígérkező, életem környezetévé épülni látszó emberekkel esett legelső találkozások bizonyultak túl könnyű mulatságnak, semmire valóan léha nyári időtöltésnek.

Nem tudom, mi lesz ennek a vége, de nem is azt kell kitalálnom, hanem a lehető leggyorsabban ki kell szállnom ebből a turistatekergésből, és senkire nem számítva, egyedül magamra épülő számításaimban senkinek nem engedve beleereszkednem a magam bányatavába. Még akkor is, ha a biztosítókötelet – valami folytonos otthon-félt, a kialakuló megszokások idegcsillapításait, és mit

tudom, mi egyebet hónapok múlva eresztik utánam. Megindulni lefelé, mint pók a saját nyálán.

A hajnal és az este a Balatoné, a nap az enyém. S aki még igényt tart óráimra, folyamodjon.

Ebben a naplóírásban persze nem az az élvezet, hogy beszámolok a lakcímemről, ágyam, horgász helyem fekvéséről. Az egyes szám első személy akkor nyomatékos, ha az egész megélt és belátott világ nehezedik rá. Általában azt veszem észre, hogy amikor így szabadon eresztem a tollamat, ujjaim megmozgatása céljából, túl szűken „fényképezem” magamat. Az efféle írásban nincs vállalkozás, nincs tét, aminek alatta maradhatnék rossz esetben, ami tehát megfeszítene, meghajszolna, kihegyezne. Nem követem a pillanat mélyedéseit, elívelek fölöttük könnyű mondatok léghajóiban. Amint például a *Valóság* gárdája kifogásolt legutóbb zsenialitásom hangsúlyozása mögé húzódva, ennek éppen az ellenkezője volna ilyenkor igaz? Nem volnék elég alanyi? Vagy ahhoz istenben kellene hinni, hogy az ember a saját füzetében a legnagyobb tétekkel érezze szemközt magát. (Megint: a legnagyobb tétekkel. – A magam számára valahogyan esetlen dolog volna egybegyűjteni ezeket három-négy kihegyezett mondatban, holott szó sincs arról, hogy ezek a mondatok készen volnának, s csak másolnám őket az emlékezetemből, és ettől a szolgamunkától vonakodnék. A mondatok nincsenek meg, de nem hívja őket ez a helyzet, szemközt a füzetel, magamnak.) Istenben kellene hinni? Ő mégiscsak a legjobb kísértet? Vagy csak az írásban kellene hinni? S nem, mint én, az olvasókban?

Azt hiszem, ez az utolsó mondat kettévágja valamiképpen a mai irodalmat, és a kisebbik felébe határol engem. Új Kisebbségben?

El kellene olvasni a Németh László-esszét. Holnap be lehet menni érte a múzeumba.

És most haza lefeküdni egy fagyalattal.

Június 24. este

Beletem jón, 1944. most telte az
elcsúszásom, hogy még inkább néptelen
megaslatra emelkedtem - e helyett a
kértelgő huslim főt, a telet fessze-
sített kullémre néztem, az imbulni te-
stül diósi helyre néztem, és imitáltem
írók, pl - felszámított az előttem
dolgos kergeköt papírpelét, mintha
nem is volna másvalami fontosabb,
szállatsélt lettem, emel, a köz-
os penty egy dévén megemelinté jiro-
nem, a, a megasztóbe egy tét zórsóan
hinta az imbulgásipont, kétszínű jónló.
rejt meg a ti bi lelekejes nesteret.

Mintha nem volna másvalami emel
szállatsélt le't hgy itt.

és - nincs is valikam.

A meggyőzősége, hogy minél is
kint a szem, az imbulóan ideteleppin-
kú nemis néblőit kértelgő, az
sőt musdán, nemmiel, nemis a
jóvalok előszólom, hogy nem, a katal-
semit, delem elő jübeletebe jü-
korhellen egyre (akint az ipéret
szít), hanem más, hogy az, a katalom
és ismét ipéretes hiánytelére az elő
jüti némbésem. Bas persé a jübeleten
an elpálat itregeti néllés is,
rejt nem egyre az sílő sőt a, a kó-
k

Az idézett napló-részlet első kéziratlapja